

Vrtnica Demaskena

Vrtnica Damaskena
iz doline Dades v Maroku

V aprilu in maju je Vrtnica Damaskena v dolini Dades ob veliki reki M'Goun v polnem razcvetu in v tem obdobju se prične nabiranje dišavih svetlo roza vrtnic, ki traja tri do štiri tedne. Te svete rože nabirajo berberske žene poasi zgodaj zjutraj v lepih oblekah iz brokata.

Vrtnica Damaskena ima ime po glavnem mestu Sirije. Legenda pravi, da so jo romarji prinesli iz Meke in da so se semena raztresla na poti in so dala rojstvo enemu najlepšemu nasadu vrtnic na svetu. Dolina Dades je tretja pokrajina na svetu, kjer so nasadi vrtnice Damaskine, ki jo zelo cenijo proizvajalci parfumov. Goji se v Franciji, Bolgariji, Pakistanu in Indiji. Vrtnica Damaskina je nastala na jugu Visokega Atlasa med verigami M'Goun in Anti Atlas rodovitno zemljo za njen razcvet. Širijo se vzdolž velike reke M'Goun in vodnih strug na celotni površini 3200 kilometrov. To je »stara« roža in bi jo lahko primerjali z grmovjem nega ipka. To grmovje služi kot ograja med polji in v tem pomladanskem obdobju v začetku maja je Dolina Vrtnic v vsej lepoti. Sprehod po ozkih poteh med cvetočimi vrtnicami in polji žitaric toplega sončnega dne, je enkratno. Zrak je prepojen z močno dišavim vonjem in kako lep pogled je na vso to rodovitno pokrajino kjer rastejo tudi ogromna figova in mandljeva drevesa.

Ko je nabiranje vrtnic končano v oazah doline Dades, se zberejo berberska plemena Ait M'Gouna in Ait Atta v mestu Kelaat M'Gouna in slavijo praznik Vrtnic kar tri dni. Izmed sedmih berberskih deklet izberejo kraljico vrtnic za dobo enega leta. Organizirani so tradicionalni berberski plesi s plesalci v najlepših nošah, naredijo povorko, konji imajo svežano opremo, sedla so izvezena z zlatom. Kraljica vrtnic se pelje na enem od živalskih okrašenih vozov po glavni ulici, klanja se mimoidošim, ki z navdušenjem ploskajo. Ob cesti so postavljeni štotori kjer prodajajo razne izdelke domače obrti, tudi ogrlice iz rožnih popkov in razcvetelih vrtnic.

Tradicionalno se vrtnica nanaša na ljubezen in lepoto. Blesteči arabski filozof in zdravnik Avicenne iz X. stoletja ji je pripisoval lastnost, da razvija živalskost duha in moč uma. Sigurno je nekaj ostalo od njegove duhovitosti, kajti danes je Vrtnica Damaskena uporabljena kot antistres, njena esenca razvija kvaliteto sanj in živalskost. Ta aromatična rastlina ima neštete terapevtske učinke. V tradicionalni medicini rožna voda uspešno znižuje telesno vročino, obkladki se dajo na čelo. V kozmetiki se rožna voda posebno priporoča kot tonik za utrujeno kožo, mozoljavost. Z razpršenjem ali kot losion prija za osvežitev obraza, vratu, rok, umirja, ublaži, isti kožo in uravnava pokonico. Tradicionalno se tudi uporablja, da polt ostane svetla, proti gubam in je dobra kot astrigent. Lahko se uporablja tudi za odlično kopeli. V kulinariki se uporablja za zelo rafinirane deserte, prijetno odlično različne napitke in peciva.

V Kelaat M'Gouna obstoji velika kraljeva tovarna za destilacijo vrtnice Damaskena z ogromnimi kotli in napravami. Fotografiranje je prepovedano.

V eni sezoni je nabrano približno 4000 ton svežih vrtnic. Ena tona svežih cvetnih listov daje 1 liter ekstrakta rožne vode ta dragocen proizvod je skoraj v celoti izvožen v Francijo za izdelavo parfumov. Samo majhna količina je uporabljena za proizvodnjo rožne vode za trgovine. Od 7000 vrst vrtnic na svetu, jih je le malo, ki se lahko uporabljajo v industriji parfumov. Tudi domašini berberi v kooperaciji tradicionalno destilirajo doma. Dragoceni sveži cvetovi in popki, ki močno ob zori povzdigujejo svoj parfum bodo pretvorjeni v sušene rože, rožni ekstrakt, rožno vodo in rožno kremo.

Dolina vrtnic Dades vzbuja zažudenje vseh tistih, ki tam bivajo ali prihajajo. Vrtnica iz Kelaat M'Gouna veliko pripomore, da ta pokrajina ne ostane v samoti in je to destinacija pomladi, ko je vsak trenutek lahko doživeti popolnosti lepote, parfumov in velikodušnost berberskih domašinov.